

Reactie

Suggesties zijn welkom

*Fred Wester**

Een eerste punt dat opheldering behoeft, betreft de suggestie in het stuk van Stef dat de grootste barrière voor de totstandkoming van archieven met kwalitatief onderzoeksmateriaal een conservatieve onderzoekspraktijk is. Daar zit de gedachte achter dat sociologen en andere sociale wetenschappers hun respondenten altijd willen anonimiseren. Dat dit niet het geval is, blijkt uit de praktijk van allerlei antropologen, psychologen en ook wel sociologen, die in het onderzoeksverslag hun sleutelpersonen in persoon presenteren bij hun gegevens. Waar het om gaat, is dat in veel onderzoek de persoon in kwestie *er niet toe doet* voor de redenering, en sterker nog: dat personalisering in zo'n geval verandering van data zou kunnen betekenen. Het meeste sociaalwetenschappelijk onderzoek met interviews wordt opgezet vanuit de gedachte dat respondenten verwisselbaar moeten zijn, omdat er een algemeen patroon wordt beschreven. Daar waar dat niet het geval is, is de persoon van de betrokkene vaak wel relevant, en hoeft dus doorgaans niet geanonimiseerd te worden. Daarnaast zijn er natuurlijk situaties voor onderzoekers en journalisten waarbij de respondenten beschermd moeten worden, omdat de interviewinformatie belangen raakt die voor de positie van de respondent repercussies kunnen hebben (of de respondent dat nou zelf vindt of niet).

Ik denk dat de grootste barrière voor de totstandkoming van een archief met kwalitatief onderzoek is dat het meeste kwalitatieve interviewonderzoek gewoon niet geschikt is voor opname in zo'n archief. Het gaat dan helemaal niet om de respondenten, maar om de aard van de gegevens die misschien wel passen bij het onderzoeksdoel, maar geen bredere relevantie hebben, bijvoorbeeld omdat het om weinig gesprekken gaat met slechts een exploratief doel, waarbij niet erg systematisch is geïnterviewd. Het archiveren van bagger heeft geen zin.

Dat roept de vraag op: is er wel geschikt materiaal in Nederland? Dat zou wel eens kunnen tegenvallen. Ik denk dan aan de Britse voorbeelden die Stef noemt: groot-schalige projecten over brede onderwerpen, met liefst ook een longitudinaal karakter of waarbij het longitudinale kan worden gerealiseerd door herhaling. Ik zou ze niet zomaar kunnen noemen (beste lezers: suggesties zijn welkom!). Daarnaast kan men denken aan interviewonderzoek, dat beschikbaar wordt gemaakt voor secundaire analyse door andere onderzoekers. Dat lijkt mij relevant voor de kwaliteit van het kwalitatieve onderzoek, maar vraagt een inspanning wat

* Fred Wester is hoogleraar communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en voorzitter van KWALON, het platform voor Kwalitatief Onderzoek. E-mail: f.wester@maw.ru.nl.

betreft het beschikbaar maken van data en contextgegevens (zie hiervoor) die veel onderzoekers niet zomaar kunnen of willen leveren.

Ik denk dat het opsporen, selecteren en beschikbaar stellen van onderzoeksmateriaal voor beide vormen van archieven een mooi klein onderzoeksprogramma voor NWO-geesteswetenschappen zou kunnen zijn.